

Міністерство освіти і науки України
Вінницька обласна державна адміністрація
Тернопільська академія народного господарства
Вінницький інститут економіки

Розвиток фінансово - кредитної
системи України в умовах
ринкових трансформацій

Збірник матеріалів першої Всеукраїнської науково-
практичної конференції вчених,
викладачів та практичних працівників
26-27 лютого 2003 року

Вінниця - 2003

УДК 336.02

*Друкується за рішенням науково-методичної ради Вінницького інституту економіки
Тернопільської академії народного господарства*

Редакційна колегія: *Юрій С.І.* – ректор ТАНГ, д.е.н., професор; *Мельник А.Ф.* – проректор з наукової роботи ТАНГ, д.е.н., професор; *Лучко М.Г.* – проректор з навчально-методичної роботи ТАНГ, к.е.н., доцент; *Погріщук Б.В.* – директор ВІЕ ТАНГ, к.е.н., доцент; *Козловський В.О.* – заступник директора з навчально-методичної роботи ВІЕ ТАНГ, к.е.н., доцент; *Марченко О.І.* – зав. кафедри “Фінанси” ВІЕ ТАНГ, к.е.н., доцент; *Небава М.І.* – доцент кафедри “Менеджмент та моделювання в економіці” ВДТУ, к.е.н.; *Якимчук К.Д.* – зав. кафедри “Економіка підприємств та корпорацій” ВІЕ ТАНГ, к.е.н., доцент

Відповідальний за випуск доц. О.І. Марченко

Підготували до друку: *О.І. Марченко, В.М. Мирончук, Ю.М. Паночішин*

Технічний редактор: *В.О. Дружиніна*

Розвиток фінансово-кредитної системи України в умовах ринкових трансформацій: Збірник матеріалів першої Всеукраїнської науково-практичної конференції вчених, викладачів та практичних працівників, 26-27 лютого 2003 р. – Вінниця: “Універсум” – “Ландо Лтд”, 2003. – 343 с.

В збірнику представлено роботи науковців і практичних працівників з різних регіонів України, які висловлюють багато цінних пропозицій з вирішення проблем розвитку фінансово-кредитної системи України в умовах ринкових трансформацій. Збірник вклучає роботи фахівців різного рівня кваліфікації, тому представлені матеріали мають неоднакову глибину висвітлення проблем і наукову цінність та практичні висновки. Разом з тим, в кожній роботі є цікаві пропозиції, які заслуговують на увагу.

Гладун О.З. Медичне страхування України: проблеми і перспективи	191
Харчук С.А. Іноземний досвід медичного страхування	193
СЕКЦІЯ VI. ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСІВ ПІДПРИЄМСТВ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ	
Мормітко В.Г., Блакита Г.В. Удосконалення механізму санації підприємств	197
Яців Г.Б. Фінансування розширеного відтворення в сільськогосподарських підприємствах	199
Мхітирян М.Б. Аналіз концепції амортизаційної політики в Україні	201
Румеліді Є.Г. Переоцінка основних засобів і її вплив на фінансові результати підприємства	203
Василькова Т.В. Податкове планування і фінансові резерви підприємства	206
Соловух З.Х., Пікало В.Ф. Оцінка фінансового стану підприємств Вінницької області та шляхи його стабілізації	207
Марченко О.І. Зростання прибутку підприємства на засадах оптимізації товарного асортименту	210
Небава М.І., Чижик Д.В. Економічна роль, перешкоди та фінансові резерви малих та середніх підприємств в Україні	214
Мороз О.В., Буренніков Ю.Ю. Ефективне управління фінансовими витратами як шлях забезпечення якості продукції	217
Захарченко В.О., Счасна С.І. Специфічні форми кредитування як інструмент управління фінансовим станом підприємства	218
Прушковский М.В., Гаркушов Е. Развитие продовольственного рынка как важный фактор финансовой стабилизации предприятий Белгородской области	220
Белінська Н.С. Показники фінансово-економічної діяльності підприємства	223
Бойчук А.А. Роль бюджетних витрат в системі управління фінансами пивоварних підприємств	224
Гудзовата О.О., Лешак Н.І. Інформаційна технологія фінансової стратегії діяльності корпоративних підприємств (на прикладі ВАТ "НТП-Галичина")	226
Слободяник Ю.Б. Лізингові відносини в галузі пасажирського автотранспорту	228
Хомутенко В.П. Проблеми фінансової санації підприємств	231
Квасниця О.В. Фінансово-кредитна підтримка суб'єктів малого підприємництва: зарубіжний досвід	232
Куленко С.В., Мецеракова Т.К. Формування фінансового результату діяльності підприємства залежного від процесу ціноутворення	235
Кобиллякський О.В., Васаженко Н.О. До питання фінансування охорони праці	236
Головко Н.М. Вплив розміщення виробничих запасів на фінансовий стан підприємства	237
Перго О.В. Фінансовий менеджмент доходів комерційних банків	239
Тиницкая О.В. Нетрадиционная конкуренция, как стимул поступательного финансового развития предприятий потребительской кооперации	240
Марченко О.І. Фінансове планування діяльності підприємств: стан, перспективи	246
Мартюшева Л.С., Горювий Д.А. Організація управління рухом оборотного капіталу підприємств	250
Царенюк В. Сутність і методи обрахування прибутковості	253
Мороз О.О. Забезпечення стійкого розвитку підприємств м'ясної промисловості Вінницької області	254
Копняк Н.І., Ганчук Н.М. Удосконалення амортизаційної політики як джерела поповнення фінансових ресурсів підприємств	256
Чухно О.М. Стан та перспективи розвитку лізингу в сільському господарстві	258
Азарова А.О., Гаврилова О.В. Кількісна оцінка рівня економічної безпеки підприємства	259
Азарова А.О., Воронюк О.В. Аналіз методів оцінки фінансового стану підприємства	261
Фурик В.Г., Зянько В.В., Гріщенко В.Г. До питання визначення показників рентабельності та ефективності виробництва	262
Мороз О.О., Шварц І.В. Фактор фінансової стійкості як основа стабільного фінансового стану підприємства	265
Несен Л.М., Даценко Т.М. Венчурний бізнес: зарубіжний досвід	266
Кузевич Л.О. Шляхи вирішення проблеми фінансування мотиваційних процесів на підприємстві "Експрес" м. Жмеринка	268
Шумський П.В. Захист прав суб'єктів підприємницької діяльності	271
Булат А.Ф., Залознова Ю.С. Основні принципи формування фінансової стійкості підприємства за рахунок інвестування в умовах ринкових трансформацій	274
Драгомарецька Н.В. Аналіз фінансового стану як передумова ефективного управління підприємством	275
Куценко З.З. Фінансовий стан комерційних банків та шляхи його зміцнення	277
Череватова Л.К. Ціна в ринковому механізмі діяльності господарюючих суб'єктів	280
Субботович Ю.Л. Формування і використання прибутку підприємств фармацевтичної галузі	282
Плахотнік А.Ф. Ревізія фінансово-господарської діяльності бюджетних установ: прагматика та шляхи удосконалення	284
Кобилкіна О.М., Кобилкіна С.В., Калюжний О.О. Визначення розмірів орендної плати за землю при реформуванні земельних відносин	287

ВИСНОВКИ

Таким чином виникає потреба в розробці інтегрального показника економічної безпеки підприємства, який би виражався кількісно в чітко окреслених межах, враховував як внутрішні так і зовнішні загрози, їх кількісні і якісні характеристики; мав би планований та прогнозований рівень. Необхідність врахування великого спектра факторів зумовлює використання відповідних сучасних комп'ютерних засобів, які в свою чергу потребують складання сучасних математичних моделей із використанням апарату нечіткої логіки. Він дозволяє формалізувати природні причинно-наслідкові зв'язки між параметрами, які необхідно регулювати та фактори, що впливають на них. Застосування теорії нечітких множин дозволяє описати ці зв'язки на природній мові, звільняючи дослідження від трудомістких процедур збору та обробки великих масивів експериментальних даних. Причинно-наслідкові зв'язки виявляються за допомогою спеціалістів-економістів (експертів у даній галузі) та являють собою базу знань [4]. На основі створеної таким чином бази знань і пропонується виконувати моделювання кількісного визначення рівня безпеки.

1. Стратегия и тактика антикризисного управления фирмой / Под ред. А.П.Градова, Б.И.Кузина. – СПб: Специальная литература, 1996
2. Ковальов Д., Сухорукова Т. Економічна безпека підприємства // "Економіка України" № 10, 1998 р.
3. Капустин Н. Экономическая безопасность отрасли и фирмы // «БИЗНЕСИНФОРМ» №11-12, 1999г.
4. Беллман Р., Заде Л. Принятие решений в расплывчатых условиях. В кн.: Вопросы анализа и процедуры принятия решений. – М.: Мир. – 1976. – С. 172-215.

УДК 65.011.2

АНАЛІЗ МЕТОДІВ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

А.О.Азарова, О.В.Воронюк

Вінницький державний технічний університет (м. Вінниця)

Для розв'язання сучасних проблем стабілізації національної економіки та підвищення регулюючої функції державного бюджету в забезпеченні соціального розвитку нашого суспільства треба здійснити низку організаційних заходів у плані зміцнення фінансового стану суб'єктів господарювання. Тільки на основі позитивних зрушень індивідуального відтворення можливе безперерйне своєчасне наповнення бюджету і посилення регулюючого впливу держави на визначальні процеси суспільства.

На більшості вітчизняних підприємств спостерігається відсутність ефективного механізму управління внаслідок низького рівня професіоналізму управлінського персоналу. Фінансовий аналіз є невідомим елементом як фінансового менеджменту на підприємстві так і економічних взаємовідносин його з партнерами, фінансово-кредитною системою, податковими органами тощо. З цього видно, яку значимість має оцінка фінансового стану підприємства, і що зумовлює актуальність проблеми в нашій країні за сучасних ринкових умов [1].

Основними завданнями дослідження є: виявлення зміни показників фінансового стану підприємства; дослідження чинників, що впливають на фінансовий стан підприємства.

Проблемам оцінки фінансового стану підприємств велику увагу приділяють такі провідні вітчизняні дослідники, як: – Покропивний С.Ф., Калина А.В., Коробов М. Я., Івахненко В.М., Завгородній В.П., Сопко В.В., а також зарубіжні: Рузавин Г.І., Петрович Й.М., Атаманчук Р.П., Швандар В.А., Горфінкель В.Я. та інші.

Суттєвою проблемою сучасного фінансового аналізу є відсутність єдиної змістовної методики, яка б враховувала специфіку конкретної галузі та умови функціонування підприємства. Розглянемо основні критерії оцінювання фінансового стану підприємства.

Залежно від мети та практичного призначення аналізу в кожному конкретному випадку обирається оптимальний комплекс видів, прийомів і показників аналізу.

Одним із найважливіших критеріїв фінансового стану підприємства є оцінка його платоспроможності – здатності підприємства розраховуватися за своїми довгостроковими зобов'язаннями, а також за своїми короткостроковими зобов'язаннями (ліквідність) [2].

Необхідно відзначити неоднорідність у трактуваннях цієї економічної категорії. Так, деякі вчені вважають, що коефіцієнт загальної ліквідності необхідно розраховувати як співвідношення поточних активів і поточних зобов'язань. Проте інші зазначають необхідність зменшення поточних активів на величину витрат майбутніх періодів. На нашу думку, таке визначення коефіцієнта загальної ліквідності є недоцільним, тому що витрати майбутніх періодів практично не використовуються в короткостроковому періоді. На оцінку фінансового стану підприємства впливають: коефіцієнт термінової та абсолютної ліквідності.

Деякі автори виділяють ще оборотний капітал, що визначається як різниця поточних витрат і короткострокових зобов'язань. У цьому випадку корисно визначити, яка частина власних джерел вкладена в

найбільш мобільні активи. Для цього розраховується коефіцієнт маневреності, що визначається відношенням оборотного капіталу до джерел власних коштів.

Показники ефективності використання активів характеризують оборотність фіксованих активів, оборотність всіх активів, оборотність матеріальних ресурсів. Оборотність основних засобів обчислюється як співвідношення між обсягом реалізації та фіксованими активами. Оборотність активів обчислюється як співвідношення між обсягом реалізації та загальними активами. На нашу думку, слід оптимізувати цей процес використання саме цього коефіцієнта, тому що він включає як основні так і оборотні активи.

Показниками ефективності діяльності є показники рентабельності. Рентабельність активів визначається відношенням прибутку підприємства до середнього розміру активів. Інші методики пропонують використання інших показників рентабельності: поточних активів, інвестицій, реалізованої продукції. В результаті дослідження було запропоновано використовувати показник рентабельності активів, що визначається добутком показників оборотності активів та рентабельності реалізованої продукції.

Більшість вчених намагаються звести оцінку фінансового стану підприємства до мінімуму, використовуючи узагальнюючі показники на принципі інтегрування ряду показників. Такими показниками можуть бути:

- коефіцієнт сталого економічного росту;
- загальний показник фінансової стабільності підприємства;
- коефіцієнт фінансової рівноваги.

Дана модель комплексно відображає фінансовий стан підприємства, що дозволяє спростити розрахунки, наочно побачити картину, що склалася на підприємстві [3].

ВИСНОВКИ

Проведений авторами аналіз існуючих методик оцінки фінансового стану дав можливість виявити найкращі з них і сформулювати найбільш прийнятну за сучасних умов функціонування підприємства. Запропонована у даній роботі методика передбачає використання наступних коефіцієнтів: загальної ліквідності, маневреності, оборотності активів, рентабельності активів (як добутку показників оборотності активів та рентабельності реалізованої продукції).

У якості оперативних заходів поліпшення фінансового стану підприємства можна запропонувати такі: щодня відстежувати співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей; використовувати прийоми знижок у випадку дострокової оплати; вимагати попередню оплату за продукцію; для погашення дебіторської заборгованості використовувати форму натуроплати; виявляти і реалізовувати неліквідні активи.

1. Коробов М.Я. Фінанси промислового підприємства: Підручник. – К.: Либідь, 1995. – 160с.
2. Бойчик І.М., Харіф П.С., Хопчан М.І. Економіка підприємств. – Львів: Сполум, 2000. – 212с.
3. Керанчук Т. Финансовая стабильность предприятия и методические аспекты её оценки. // Экономика Украины, 2000, №1. – С.82-85.

УДК 658.14

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОКАЗНИКІВ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА

*В.Г. Фурик, В.В. Зянько, В.Т. Гріщенко,
Вінницький державний технічний університет (м. Вінниця)*

Відповідно до Міжнародних та Національних стандартів бухгалтерського обліку основні категорії, що характеризують діяльність підприємства, модифікуються і мають ряд визначень в залежності від специфіки господарської та фінансової діяльності, задач економічного аналізу, особливостей бухгалтерського обліку, системи оподаткування тощо.

Незалежно від того, як розраховується показник рентабельності, невід'ємною часткою такого розрахунку є прибуток.

Існуюча на підприємстві система бухгалтерського обліку створює можливості визначення показника рентабельності через прибуток у складі виробленої продукції та категорію собівартості готової продукції. Відповідно до методики визначення собівартості готової і реалізованої продукції, на наш погляд, доцільно застосовувати декілька показників рентабельності.

Перший показник забезпечує визначення рентабельності виробництва готової (виробленої) продукції. Як відомо, готовою вважається продукція, що повністю закінчена обробкою на даному підприємстві, пройшла технічне випробування, прийнята контролером і здана на склад. Оцінка продукції у звітному періоді може здійснюватись за фактичною собівартістю або за розрахунковими цінами, що створює можливості визначення